

Plan

eSams plan 2022/2023

ES2022-10

Innehållsförteckning

1	eSams plan för arbetet 2022/2023	5
1.1	Syfte.....	5
1.2	Utgångspunkter	5
1.3	eSams fyra mål.....	6
1.4	Särskilda utmaningar.....	8
1.5	Samarbeten och beroenden	8
2	Planerade aktiviteter	10
2.1	Att skapa kundnytta.....	10
2.1.1	Livshändelse Bli överskuld satt.....	10
2.1.2	Livshändelse Flytta till och från Sverige.....	10
2.1.3	Livshändelse Bli sjuk, frisk och ha hälsa.....	11
2.1.4	Livshändelse Starta och driva företag.....	11
2.1.5	Livshändelsen Jag i Sverige.....	11
2.1.6	Återanvända plattformar.....	12
2.1.7	Digital identitet.....	12
2.1.8	Gemensamt eget utrymme	12
2.2	Att arbeta datadrivet	13
2.2.1	Finansiell status	13
2.2.2	Förståelse för datadrivet arbete	13
2.2.3	Informationsutbyte för förhindra penningtvätt	13
2.2.4	Vidareutnyttjande av data	13
2.2.5	Stordataanalyser.....	14
2.3	Att effektivisera verksamheterna	15
2.3.1	Komplicerade regelverk inom säkerhetsområdet.....	15
2.3.2	Artificiell intelligens (AI).....	15
2.3.3	Pseudonymisering	16
2.3.4	Gig-plattform	16
2.3.5	Erfarenhetsutbyten och temamöten	16
2.4	Att driva den digitala transformationen.....	17
2.4.1	Molnfrågan.....	17
2.4.2	Lämplighet och laglighet avseende användningen av sociala medier.....	17
2.4.3	Utvecklingsinitiativ digital samarbetsplattform för offentlig sektor (dSam)	17
2.4.4	Utvecklingsinitiativ digitala tjänster i HR-verksamhet	18
2.4.5	Utvecklingsinitiativ digitala tjänster i kommunikationsverksamhet	18
2.4.6	Digital suveränitet.....	18

2.4.7	Teknikneutral lagstiftning och digitaliserbar lagstiftning	19
2.4.8	Skyddade personuppgifter	19
2.4.9	It-avtal.....	20
2.4.10	Innovation i samverkan	20
3	Organisation och resurser för genomförande	21

1 eSams plan för arbetet 2022/2023

eSamverkansprogrammets plan beskriver utgångspunkter, prioriteringar och de aktiviteter som medlemmarna gemensamt ska arbeta med under tiden 1 juli 2022 till 30 juni 2023. Planen är framtagen gemensamt genom inspel och diskussioner i samverkansprogrammets olika grupper. Syftet är att fånga upp medlemmarnas behov.

1.1 Syfte

eSamverkansprogrammet – eSam - består av 34 medlemsmyndigheter som tillsammans arbetar för att förbättra förutsättningarna för samhällets digitalisering. eSams arbete syftar till att underlätta för medlemmarna att utveckla gemensamma digitala lösningar för privatpersoner och företag, samt gemensamma lösningar för medlemmarnas digitala transformation och effektivisering. Programmets inriktning ligger till grund för verksamheten.

Inriktning för eSams verksamhet

- Utveckla digitala lösningar kring privatpersoners och företags livshändelser/behov samt skapa och dela gemensamma lösningar som bidrar till medlemmarnas digitala transformation och effektivisering
- Samla kompetenser inom komplexa och gemensamma områden för att ta fram t.ex. vägledningar som skapar nytta för medlemmarna
- Agera pådrivande på det offentliga digitaliseringen genom att bl.a. göra uttalanden och uppmärksamma frågor som hindrar den digitala utvecklingen

1.2 Utgångspunkter

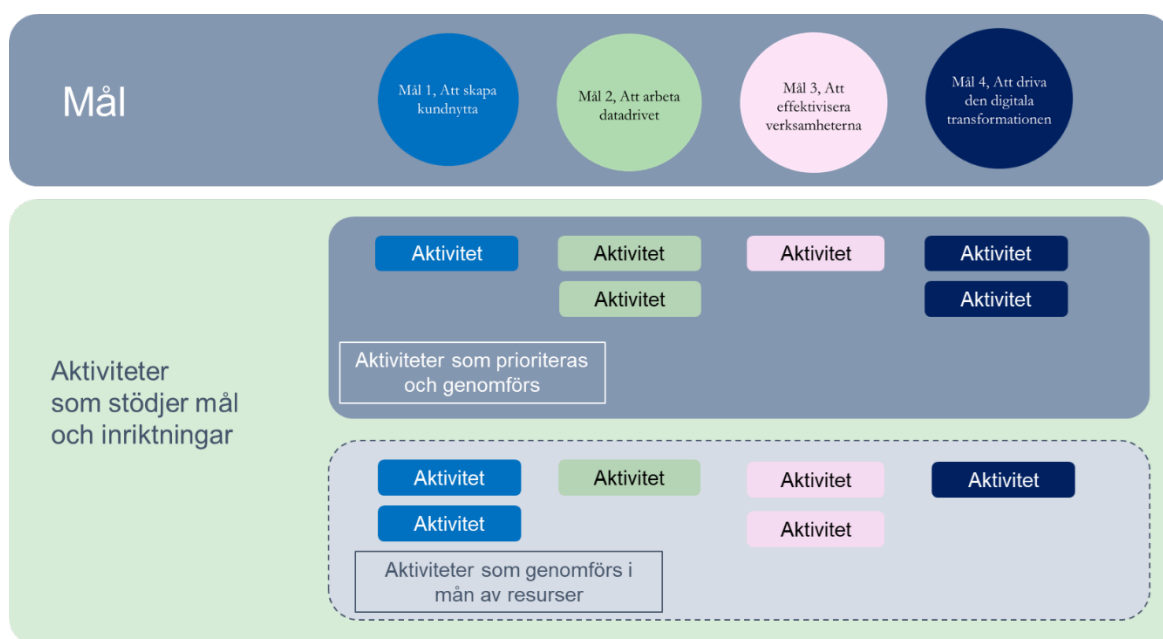
eSam arbetar behovsdrivet. Det innebär att aktiviteter som genomförs gemensamt, är sprungna ur behov som lyfts av medlemmarna och beslutade av styrgruppen. Förmågan att genomföra aktiviteterna är beroende av möjligheter, resurser och engagemang från medlemmarna.

För att driva det gemensamma arbetet har eSams styrgrupp dels beslutat om **fyra mål** i enlighet med den gemensamma inriktningen för programmet, dels diskuterat större gemensamma utmaningar för myndigheterna som särskilt bör beaktas i det gemensamma samverkansarbetet.

De aktiviteter som eSams olika grupper har valt att fokusera på och som även stödjer eSams mål, utgör den samlade portföljen av förslag till gemensamma aktiviteter. Av dem i sin tur, är ett antal aktiviteter prioriterade och ingår i planen för verksamhetsåret. Det rör sig om aktiviteter som antingen redan pågår och/eller har koppling till utmaningar som styrgruppen anser att programmets arbete bör ha ett särskilt fokus på. De prioriterade aktiviteterna redovisas i kapitel 2.

Övriga aktiviteter - nya förslag som är kopplade till målen men som inte bedömts vara prioriterade just nu - beskrivs i en bilaga till planen. I mån av resurser kan även de här aktiviteterna genomföras av medlemmar, antingen inom ramen för årets plan eller längre fram, när möjlighet ges.

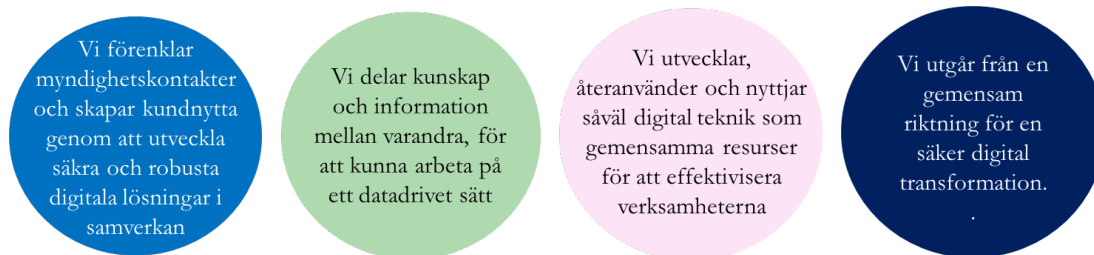

1.3 eSams fyra mål

Målen syftar till att ge stöd i prioriteringen av relevanta aktiviteter. De sex målen från förra verksamhetsåret har konsoliderats till fyra. De speglar såväl behoven av att utveckla gemensamma digitala lösningar till privatpersoner och företag, som lösningar för att bidra till den gemensamma digitala transformationen.

Förändringen av målen har sitt ursprung i det allmänna världsläget och sådant som aktualiseras som följd av bland annat pandemin, kriget i Ukraina och upprustningen av totalförsvaret. Därför har frågor om robusthet, säkerhet och digital suveränitet blivit ännu tydligare i målformuleringarna. Hur kan offentlig verksamhet fortsätta den digitala utvecklingen utan att det påverkar Sveriges digitala suveränitet på ett negativt sätt?

eSams fyra mål 2022-2023

Mål 1: Vi förenklar myndighetskontakter och skapar kundnytta genom att utveckla säkra och robusta digitala lösningar i samverkan.

eSams medlemmar utvecklar säkra och robusta digitala lösningar som utgår från och skapar nytta för, privatpersoner, företag eller samhället i stort.

De digitala lösningarna kan vara livshändelsebaserade kundmöten eller utveckling som medför att interaktioner helt kan tas bort.

Mål 2: Vi delar kunskap och information mellan varandra, för att kunna arbeta på ett datadrivet sätt.

Medlemmarna hanterar och använder data som en strategisk resurs. Det bidrar till att förbättra såväl arbetet med att organisera och bedriva verksamheten, som uppföljning av regelverk och tjänster.

Strategiskt nyttjande av data och dataanalys gör att vi kan förbättra och utveckla nya processer, produkter och tjänster.

Ett datadrivet arbetssätt är viktigt för att stärka organisationens arbete med statistik, kontroller, analyser och beslut.

Mål 3: Vi utvecklar, återanvänder och nyttjar såväl digital teknik som gemensamma resurser för att effektivisera verksamheterna.

Medlemmarna i eSam arbetar med digital teknik och lösningar som stärker effektiviteten och kvaliteten i verksamheten.

Digitaliseringens möjligheter används för att skapa nya värdeskapande tjänster. Vi samutnyttjar resurserna på ett effektivt sätt i arbetskluster och återanvänder resultat på ett tillitsbaserat sätt. Vi återanvänder redan framtagna strukturer, processer och teknik.

Mål 4: Vi utgår från en gemensam riktning för en säker digital transformation.

Medlemmarna i eSam har en gemensam uppfattning om vad en säker digital transformation innebär och hur den påverkar både samhällsutvecklingen och den egna organisationen.

Gemensamma rekommendationer, vägledningar, kunskapsöverföring och stöd, skapar förutsättningar för en förflyttning i samverkan.

1.4 Särskilda utmaningar

Utöver målen har styrgruppen också diskuterat vilka större utmaningar som eSams medlemmar bedömer att vi möter i det gemensamma arbetet. De kan sammanfattas i tre områden:

- **Digitaliserbar lagstiftning:** eSam ska driva på för att lagstiftningen ska vara digitaliseringsbar, det vill säga att rättsliga förslag går att hantera i digitala lösningar. Det är även viktigt att arbeta med regelverk kopplade till cybersäkerhet och andra säkerhetsrelaterade frågor. Registerförfattningarna är ett utmanande område.
- **Digital suveränitet och robusthet:** Med anledning av världsläget är frågor om digital suveränitet och robusthet en viktig fråga i den digitala transformationen, både för det som redan finns men även i kommande utveckling.
- **Livshändelsebaserad utveckling:** Fler aktörer behöver kliva fram och arbeta i livshändelser för att lösa privatpersoners, företagens och samhällets behov.

1.5 Samarbeten och beroenden

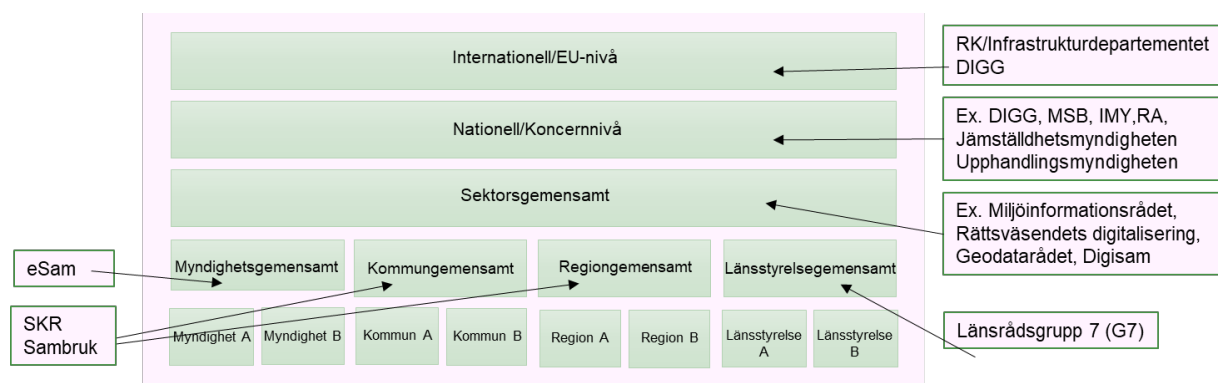
Sverige ska vara bäst i världen på att tillvarata digitaliseringens möjligheter - de offentliga aktörerna bidrar till detta inom sina verksamhetsområden. Samtidigt är digitaliseringstakten i Sverige och omvärlden mycket hög. Det ställer i sin tur stora krav på att de olika aktörerna på löpande basis, analyserar om och hur man kan nyttja teknik som är effektiv, laglig och säker. I ljuset av det blir det absolut nödvändigt att samverka i arbetet med att digitalisera sina respektive verksamheter och att hjälpa varandra, för att möta framtida utmaningar.

Den enskilda myndigheten ansvarar för att driva sin digitala transformation och utveckla sin organisations verksamhet. I ansvaret ligger också att samverka med andra. I enlighet med målet för förvaltningspolitiken ska statsförvaltningen vara innovativ och samverkande och idag finns ett välutvecklat landskap för samverkan i frågor som rör digitalisering mellan offentliga aktörer. Genom samverkan tillvararar vi möjligheterna till erfarenhetsutbyten, återanvändning och effektivt nyttjande av offentliga medel.

Det finns flera aktörer som ger stöd i digitaliseringsarbetet, exempelvis DIGG, IMY, MSB, Upphandlingsmyndigheten och Riksarkivet. De är alla aktörer på nationell nivå som offentliga aktörer samverkar med och som ger förutsättningarna i den digitala transformationen. Också eSam har strukturer för samverkan med aktörerna; DIGG och eSam har en samverkansöverenskommelse och samarbetar löpande i gemensamma frågor. DIGG är även adjungerad i eSam, liksom SKR och MSB.

Det finns idag flera arenor för samverkan i digitaliseringsfrågor. eSam utgör en av dessa och samlar flera myndigheter som gemensamt vill påskynda utvecklingen av digitala lösningar i samhället. Andra arenor samlar exempelvis kommuner eller sektorer för ett motsvarande arbete. eSam som samverkansorganisation, behöver förhålla sig till de olika grupperna bland annat för att undvika dubbelarbete.

2 Planerade aktiviteter

Under våren har eSams grupper identifierat behov och möjliga gemensamma aktiviteter inför det kommande verksamhetsåret. Nedan presenteras de aktiviteter som grupperna har bedömt är de mest **prioriterade** att arbeta med tillsammans. Aktiviteterna bidrar till eSams mål och möter utmaningarna inom digitaliseringen. Aktiviteterna är grupperade utifrån huvudsaklig tillhörighet till målen (1-4).

Utöver de prioriterade aktiviteterna, har medlemmarna också identifierat nya behov och förslag på aktiviteter, se bilaga 1. De är möjliga att genomföra under förutsättning att det finns resurser efter ett förtydligande av syfte, förväntat resultat och tillvägagångssätt för aktiviteten. De här aktiviteterna är inte prioriterade.

2.1 Att skapa kundnytta

Mål 1: Vi förenklar myndighetskontakter och skapar kundnytta genom att utveckla säkra och robusta digitala lösningar i samverkan.

Medlemmarna i eSam utvecklar säkra digitala lösningar som utgår från och skapar nytta för privatpersoner, företagen eller samhället i stort.

2.1.1 Livshändelse Bli överskuldssatt

Det finns ofta tydliga orsaker till att människor blir överskuldssatta, exempelvis händelser som gör att personen får ett inkomstbortfall, plötsligt får stora utgifter eller av annan anledning saknar möjlighet att betala sina skulder. Olika händelser bidrar till att någon går från en ”normal” skuldsättning till att ha en ohållbar ekonomisk situation där förmågan att betala sina skulder inte längre finns. För många kan orsakerna också bidra till att man blir en återkommande kund hos Kronofogden, även efter en ekonomisk rehabilitering (skuldsanering). Under året genomför eSams medlemmar en förstudie med fokus på unga med konsumtionslån. Syftet är att kartlägga möjliga åtgärder som ska förhindra att de här personerna undviker att alls hamna i situationen att vara överskuldssatt.

2.1.2 Livshändelse Flytta till och från Sverige

Arbetet med Flytta till och från Sverige fortgår. Produkten Flytta - arbetskraftsinvandring kompletteras under kommande år med information och guidning för de EU/EES-medborgare som stannar längre tid än ett år. Därtill ska information och tjänster riktat till

de som stannar kortare tid än ett år kompletteras. Inom ramen för samma livshändelse omhändertas också erfarenheterna utifrån arbetet med massflyktsdirektivet.

En utmaning med att bygga produkter inom denna livshändelse som ett digitalt ekosystem med integrerade tjänster, är att flertalet förutsättningsskapande byggblock saknas, främst digital identitet för de som kommer nya till Sverige. Att lösa dessa frågor är därför centralt för livshändelsen och produkten Flytta, se 2.1.7 nedan.

2.1.3 Livshändelse Bli sjuk, frisk och ha hälsa

Det finns ett tydligt samhällsbehov av att ha en samlad, digital och livslång bild över de vaccinationer som en individ fått genom livet – både utifrån individens, hälso- och sjukvårdens, smittskyddets och myndigheters perspektiv. Dagens regelverk och den regionala/lokala informationshanteringen i hälso- och sjukvården omöjliggör detta idag. Det samlade kundmötet för denna livshändelse är *1177 Vårdguiden*, där 18 av eSams medlemmar har information eller tjänster. Under året fortsätter utveckling av funktionalitet och förvaltning av Covidbevis (vaccinationsbevis, testbevis och tillfrisknandebevis).

2.1.4 Livshändelse Starta och driva företag

Webbplatsen *verksamt.se* ska vidareutvecklas för målgruppen företagare. Idag har 27 av eSams medlemmar information eller tjänster på webbplatsen. Aktiviteten är en del i att förenkla myndighetskontakter för företag, där det som utvecklas ska vara en del i ett större digitalt ekosystem. Det innebär att många aktörer bidrar med tjänster och information med stöd av gemensamma nationella komponenter för informationsutbyte.

Under året fortsätter arbetet med övergången från befintliga *verksamt.se* till den nya. Koncept kring sammanhållna och guidade processer samt översikt, kommer att vidareutvecklas. Vi ska också fortsätta att utveckla och förankra nya arbetsätt som behövs för att skapa ett gemensamt kundmöte.

2.1.5 Livshändelsen Jag i Sverige

Jag i Sverige är en portal som sätter individen och dess livshändelser i centrum. Portalen knyter samman information och tillhandahåller tjänster som stöttar vid olika livshändelser, exempelvis att bli sjuk eller att vabba. Under året kommer Försäkringskassan fortsätta att leda och driva vidare arbetet med *Jag i Sverige*. I samarbetet med eSam fördjupas behovsbilden utifrån att identifiera ytterligare livshändelser och

behov samt undersöka olika lösningsalternativ inom exempelvis juridik, säkerhet, informationssäkerhet, teknik mm. Flera av utmaningarna som identifierades redan i förarbetet, motsvarar utmaningar inom andra livshändelser.

2.1.6 Återanvända plattformar

eSams styrgrupp har tidigare konstaterat att den teknik som vi utvecklar bör kunna återanvändas så långt det är möjligt. Idag finns strukturer och teknik som kan användas för utveckling av livshändelser, framför allt genom plattformarna *officialswedishservices.se* och *verksam.se*. Därtill kommer framväxten av ENA – Sveriges digitala infrastruktur, att stödja arbetet med att utveckla livshändelser. Det saknas dock en beskrivning av hur plattformarna bör utvecklas med hänsyn till frågor som exempelvis robusthet, informationsklassning, tillgänglighet, nya anslutningar (tjänster/aktörer) m.m. för att återanvändbarheten ska vara hög. eSams medlemmar kommer därför att arbeta med hur plattformar bör utvecklas för att de ska kunna återanvändas.

2.1.7 Digital identitet

Säkra lösningar för digital identifiering är avgörande för att privatpersoner och företag ska kunna vara digitala. Idag finns det målgrupper som inte har samma möjligheter som andra att få en digital identitet, det gäller exempelvis personer som kommer till Sverige för att arbeta eller flyr hit för att de inte kan stanna i sitt land. Behovet av att utveckla en digital identitet för dessa målgrupper kommer från initiativet *Flytta* men fler aktörer än de som idag deltar i arbetet, kommer ha nytta av arbetet. DIGG samordnar byggblocket digital identitet och eSam har för avsikt att bistå med behov för denna målgrupp.

2.1.8 Gemensamt eget utrymme

Digitala kundmöten som erbjuder guidade processer och integrerade tjänster behöver skapa ett gemensamt eget utrymme som hanterar både processteg och information som skapas i processen. Att ansvara för ett sådant gemensamt utrymme ställer stora krav på aktören när det gäller personuppgiftsansvar och säkerhetsmässiga krav på tillgång till utrymmet, gallring mm (exempelvis i *Flytta* och *verksam*). Samma utmaning uppkommer i en enskild aktörs e-tjänst i det fall en individ eller företag ska hämta en uppgift från en annan aktör (exempelvis *Finansiell status*). I förlängningen riskerar regleringen att bromsa utvecklingen av gemensamma kundmöten då varje enskilt fall är svårt att hantera ansvarsmässigt, men även i regleringen av varje enskild uppgift. eSam har påbörjat ett arbete som nu fortsätter. Arbetets inriktning är att beskriva utmaningarna och föreslå aktiviteter i syfte att underlätta utbyte av information mellan aktörer i gemensamma eller enskilda digitala kundmöten.

2.2 Att arbeta datadrivet

Mål 2: Vi delar kunskap och information mellan varandra, för att kunna arbeta på ett datadrivet sätt.

Medlemmarna hanterar och använder data som en strategisk resurs. Det bidrar till att förbättra såväl arbetet med att organisera och bedriva verksamheten, som uppföljning av regelverk och tjänster.

2.2.1 Finansiell status

Att motverka ekonomisk brottslighet är prioriterat inom statsförvaltningen och är ett område som regeringen har avsatt extra medel för. Under 2021/22 genomfördes en förstudie i samverkan, med Kronofogden som färdledare. Syftet är att göra effektivisering och automation möjligt, genom att göra nödvändig information om individens finansiella status tillgänglig mellan olika organisationer. Under året påbörjar medlemmarna ett genomförande av arbetet utifrån beslutad omfattning. Genomförandet behöver ske i dialog med DIGG.

2.2.2 Förståelse för datadrivet arbete

En viktig framgångsfaktor för att kunna arbeta datadrivet är att det finns en förståelse i myndigheten om vad det innebär. eSam kommer därför att fortsätta arbetet som påbörjades 2022, för att bidra till högre kunskap i medlemsorganisationerna. Arbetet handlar i huvudsak om att lyfta goda exempel, ta fram/återanvända informations- eller utbildningsmaterial samt att utbyta erfarenheter.

2.2.3 Informationsutbyte för förhindra penningtvätt

Under våren 2022 genomfördes ett hackaton i Kronofogdens regi. Det vinnande bidraget presenterade en lösning för att utbyta information mellan Lantmäteriet och Kronofogden avseende fastighetsförsäljning, i syfte att hitta indikatorer på penningtvätt. Initiativet realiserar i enlighet med förslaget och i ett första steg, genom arbete mellan Kronofogden och Lantmäteriet. Under verksamhetsåret gör de båda myndigheterna också en bedömning av möjligheterna att utveckla lösningen i fler steg.

2.2.4 Vidareutnyttjande av data

Föregående verksamhetsår tog eSams medlemmar fram en nulägesrapport avseende vidareutnyttjande och tillgängliggörande av data. Under innevarande år, har medlemmarna bidragit i DIGGs arbete med att ta fram rekommendationer för upphandling av information med inbyggd öppenhet. Det fanns också planer på att ta

fram vägledningar med praktiskt stöd per informationstyp (datamängder, myndighetspublikationer och övriga handlingar) men det arbetet inväntar nu DIGGs rekommendationer, varför arbetet istället föreslås att genomföras under 2022/23. Därtill föreslås en aktivitet att kontrollera om rekommendationerna är hållbara utifrån ett livscykelperspektiv.

2.2.5 Stordataanalyser

Arbetet med att beskriva begreppen *stordataanalyser* och *datasjöar* samt att analysera begreppens rättsliga förutsättningar, påbörjades under innevarande år. Arbetet kommer fortsätta under 2022/23.

2.3 Att effektivisera verksamheterna

Mål 3: Vi utvecklar, återanvänder och nyttjar såväl digital teknik som gemensamma resurser för att effektivisera verksamheterna.

2.3.1 Komplicerade regelverk inom säkerhetsområdet

Regelutvecklingen inom säkerhetsområdet har utvecklats i snabb takt de senaste åren och ställer allt större krav på verksamheter som ska följa de olika regelverken som dessutom är både europeiska och nationella, vilket komplicerar bilden ytterligare. Därtill finns föreskrivande myndigheter, exempelvis MSB och Säpo som ger myndigheterna styrning inom säkerhetsområdet. Sammantaget är det många regelverk från olika avsändare och de upplevs ge en splittrad styrning. Vilket regelverk har företräde för ett annat om det upplevs som målkonflikter? Under året kartlägger eSams medlemmar regelverken i förhållande till varandra och undersöker hur en myndighet bör förhålla sig till dem. Initialt startar aktiviteten som en gemensam kartläggning och erfarenhetsutbyte, för att i ett eventuellt nästa steg övergå i gemensamma aktiviteter.

2.3.2 Artificiell intelligens (AI)

Det finns ett stort behov av att fortsätta arbetet med AI i samverkan. Användandet av AI kan generellt sägas vara ett utforskande arbete som genererar många frågor. Under 2021/22 har vi fokuserat på att samla exempel från medlemmarna som vi har nyttjat i erfarenhetsutbyten, att tydliggöra frågor om införskaffande av AI och rättsliga förutsättningar som behöver hanteras i arbetet med AI-lösningar. För att både undvika dubbelarbete och utforska hur resultat kan återanvändas, har arbetet samordnats med det som Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Skatteverket och DIGG gör i det nationella AI-uppdraget.

Arbetet fortsätter med fokus på aktuella frågor som medlemmarna arbetar med, exempelvis språkmodeller, avtalsfrågor och förklarbarhet. Under 2022 har vi arbetat med ett konkret tillämpningsområde som handlar om hur man utvecklar AI-baserade chattbotar. I det fortsatta arbetet ska vi identifiera andra aktuella tillämpningsområden där ett fördjupat arbete kan genomföras. Samordningen med det nationella AI-uppdraget behöver fortsätta.

2.3.3 Pseudonymisering

Under 2022 publicerade eSam en vägledning som bland annat ger exempel på pseudonymisering i syfte att öka säkerheten vid användning av personuppgifter. I arbetet kunde deltagande aktörer konstatera att det är svårt att uppnå anonymisering men om det skulle vara möjligt, bör det öppnas nya användningsområden med utökat utbyte av data. Under kommande år fortsätter det utforskande arbetet med pseudonymisering och anonymisering för ökade möjligheter att utbyta data.

2.3.4 Gig-plattform

Vi står inför en stor utmaning när det gäller kompetensförsörjning i staten. Konkurrensen om arbetskraften är stor och kommer att öka. Vi behöver stärka vår attraktionskraft både internt och externt, bland annat genom att erbjuda våra medarbetare kontinuerlig utveckling och lärande. Samtidigt finns ett behov av att öka innovationskraften och utveckla samverkan inom staten för att lösa de samhällsutmaningar vi står inför.

GiGGi är förslag på en gig-plattform, framtagen av och för eSams medlemmar, för att underlätta samarbete och utveckling av individ och verksamhet inom staten. Genom plattformen förmedlas resurser som kan bidra i kortare uppdrag på annan myndighet. Det kan t.ex. handla om tillfälliga utvecklingsuppdrag, workshops eller erfarenhetsutbyten. Under året förslås att vi genomför ett förutsättningskapande arbete som belyser frågor som exempelvis kulturförflyttning, medarbetarskap, ledarskap och synen på lärande så att vi skapar förutsättningar för genomförande men även frågor kopplat till den gemensamma plattformen, såsom säkerhetsfrågor.

2.3.5 Erfarenhetsutbyten och temamöten

eSam genomför löpande under året ett antal erfarenhetsutbyten i frågor som medlemmarna lyfter och efter behov som uppstår. Exempel på områden där medlemmarna önskar utbyta erfarenheter är juristens roll och arbetssätt, dataskydd och konsekvensbedömningar. Dessa arbeten identifieras löpande i eSams olika fasta grupperingar, och genomförs i mån av tid och möjlighet.

2.4 Att driva den digitala transformationen

Mål 4: Vi utgår från en gemensam riktning för en säker digital transformation.

2.4.1 Molnfrågan

eSam har under flera års tid bedrivit ett framgångsrikt arbete för att möjliggöra användningen av säkra, effektiva och lagliga molntjänster. Arbetet fortsätter med erfarenhetsutbyten, omvärldsbevakning och gemensam dokumentation. Bland annat förvaltar och vidareutvecklar eSams medlemmar tidigare framtagna produkter, bland annat vägledningen om outsourcing och promemorian om tekniska lösningar.

Därutöver genomför eSam också gemensamma analyser och utvecklingsinitiativ med koppling till molnfrågan som separata aktiviteter, se 2.4.2 - 2.4.5.

2.4.2 Lämplighet och laglighet avseende användningen av sociala medier

Det finns ett mycket stort behov av att fortsätta arbetet med att analysera möjligheter till effektiva kommunikationskanaler som möjliggör att nå fram och in till sina målgrupper med budskap och t.ex. i rekryteringsarbetet. Under 2021/22 genomfördes ett erfarenhetsutbyte om medlemmarnas användning av sociala medier där en gruppering inom eSam kartlagt kommunikationsbehov, juridiska utmaningar, risker och riskklindringsåtgärder samt övergripande diskuterat alternativ. Därefter har en arbetsgrupp tagit fram ett diskussionsunderlag till styrgruppens möte i juni. Ytterligare aktiviteter kan komma att prioriteras därefter.

2.4.3 Utvecklingsinitiativ digital samarbetsplattform för offentlig sektor (dSam)

Utifrån behoven av säkra molnlösningar har eSam initierat ett arbete för att hitta lösningar för samarbetsplattformar, t.ex. video- och chattjänster. Arbetets långsiktiga mål är att aktörer ska kunna ha säkra, lagliga och effektiva it-lösningar som uppfyller verksamheternas behov från en väl fungerande marknad.

Under 2020/21 gjorde eSams medlemmar en omvärldsbevakning som i ett första steg med digital samarbetsplattform för offentlig sektor. Då kunde vi se att det finns lagliga, säkra och effektiva lösningar för att samverka digitalt mellan offentliga aktörer. Under

våren 2022 fördjupades arbetet i tre delar; tester i labbmiljö med fokus på federering, vidareutveckling av kravspecifikationer samt dialog och erfarenhetsutbyte. Resultaten har visat att det bara är i samverkan med varandra som vi kan åstadkomma den förflyttning som krävs för att nå målbilden ovan. Kommande arbete ska fokusera på paketering och kommunikation av resultaten av tidigare leveranser. Under hösten initieras även ett arbete för att identifiera långsiktig arbetsform för fortsatt samverkan inom området.

2.4.4 Utvecklingsinitiativ digitala tjänster i HR-verksamhet

Genom en gemensam kartläggning av molntjänster har eSams medlemmar konstaterat att det finns ett stort behov av tjänsterna i medlemmarnas HR-verksamheter. Efter en första utvärdering under 2021/22 fortgår nu arbetet med inriktning på test- och rekryteringstjänster. Avsikten är att dels fokusera på att ta fram gemensamma krav för tjänsterna, dels föra en dialog med leverantörer för att om möjligt få till en förflyttning till legala tjänsteleveranser. I detta arbete ska material och arbetssätt återanvändas från Digital samarbetsplattform för offentlig sektor (se 2.4.3).

2.4.5 Utvecklingsinitiativ digitala tjänster i kommunikationsverksamhet

Även inom kommunikationsverksamheterna används regelbundet många molntjänster för att exempelvis skapa, redigera och lagra video, bilder, översättningar, olika typer av annonsering, textning m.m. Under 2021/22 gjordes en kartläggning av de tjänster som medlemmarna har i sitt utbud och många av dessa har tredjelandsoverföringar. Utifrån en prioritering i bruttolistan finns störst behov av att starta med analys-/statistikverktyg, streamingtjänster/video, enkätverktyg och kanaler för sociala medier. Under året ska medlemmarna dels ta fram gemensamma krav för i första hand de prioriterade tjänsterna, dels ha en dialog med leverantörer för att försöka uppnå en förflyttning till legala tjänsteleveranser. Arbetets leveranser blir både erfarenhetsutbyte och sammanställning av krav. I detta arbete ska material och arbetssätt återanvändas från projektet Digital samarbetsplattform för offentlig sektor (se 2.4.3).

2.4.6 Digital suveränitet

I och med de ökade kraven på myndigheternas förmåga och det ökade beroendet av digitala verktyg i statsförvaltningens kärnverksamhet, finns det anledning att analysera hur Sveriges suveränitet kan säkras samtidigt som digitaliseringen fortsätter. Hur påverkas Sveriges digitala suveränitet av de val vi gör i den digitala transformationen? Frågan har fått allt större relevans givet det aktuella världsläget och eSams medlemmar avser att arbeta med frågan i olika spår som hålls samman genom en gemensam arbetsgrupp.

Det finns ett stort behov av att arbeta gemensamt för att öka organisationernas förståelse av digital suveränitet. eSams medlemmar arbetar under verksamhetsåret för att öka medvetenheten kring frågan. Det kommer att ske genom erfarenhetsutbyten och exempel på hur man kan arbeta i den löpande verksamheten.

Vidare finns ett behov hos myndigheterna att, i situationer av kris eller krig, kunna samarbeta på ett säkert och robust sätt även i digitala processer. Bland annat finns önskemål om att göra det möjligt att öva mer gemensamt utifrån olika scenarios.

Ett område som särskilt lyfts fram som en risk i förhållande till den digitala suveräniteten, är beroendet till privata aktörer. Idag är flera centrala samhällsfunktioner för det digitala ekosystemet utvecklade och ägda av privata aktörer. Frågor som uppkommer är bland annat vad som kan hända om en aktör exempelvis blir uppköpt av en annan aktör som inte kan betraktas som legal och säker. eSams medlemmar ska under året förtydliga riskerna med att skapa digital infrastruktur som ägs av kommersiella aktörer.

2.4.7 Teknikneutral lagstiftning och digitaliserbar lagstiftning

En viktig utgångspunkt för att driva den digitala transformationen är att den lagstiftning som utgör grunden för myndigheternas verksamheter, behöver vara utformad så att digitalisering är möjlig. Registerförfattningarna är ett område som upplevs som problematiskt. Som exempel kan nämnas bestämmelser om ändamål och utlämnande (där eSam under året drivit ett arbete) och bestämmelser om gallring och arkiv. Lagstiftningen behöver också vara utformad så att den också fungerar att arbeta utifrån i kristider, vilket innebär att myndigheterna kan behöva teknikneutral lagstiftning för att kunna utföra sitt uppdrag vid kris. Under verksamhetsåret ska eSams medlemmar undersöka vilka utmaningar och behov som kan identifieras när det gäller digitaliserbar och säker lagstiftning. Aktiviteten bör ske i nära samverkan med DIGG.

2.4.8 Skyddade personuppgifter

Under 2021/22 startade eSams medlemmar ett arbete med fokus på hanteringen av uppgifter om individer med skyddade personuppgifter eller som lever under hot. För de här individerna kan det vara livsavgörande att de offentliga aktörernas hantering av personuppgifterna hanteras med stor försiktighet och inte oavsiktligt lämnas ut. Det finns en väl fungerande ordning inom respektive organisation för den hanteringen, men i samverkansinitiativ kan det uppstå situationer där hanteringen behöver samordnas mellan myndigheter för att upprätthålla ett ändamålsenligt skydd. Även den interna hanteringen av egna medarbetare med skyddade personuppgifter kan vara utmanande.

Arbetsgruppen fortsätter arbetet att identifiera, kartlägga och analysera situationer och företeelser för att stärka hanteringen av skyddade personuppgifter samt motverka att eventuell röjning sker.

2.4.9 It-avtal

eSam har de senaste åren arbetat för att tillhandahålla stöd till medlemmarna i arbetet med att formulera juridiskt hållbara och affärsmässigt gynnsamma villkor i it-avtal. Vi har tagit fram en övergripande vägledning om it-avtal och ett antal allmänna villkor inom flera it-avtalsområden tillsammans med kommentarer och utbildning inom respektive område. De allmänna villkoren kan användas när det saknas ramavtal från Kammarkollegiet eller det av något skäl inte kan användas. Arbetet fortgår nu med att ta fram en huvudavtalsmall, villkor inom ytterligare it-avtalsområden som exempelvis molntjänster, samt kommentarer och utbildningar. Befintlig dokumentation måste också förvaltas så att de kan uppdateras.

2.4.10 Innovation i samverkan

eSam har en etablerad arbetsgrupp om innovation, gruppens arbete fortsätter även nästa verksamhetsår. Gruppen stödjer medlemmarna i att stärka förmågan till att anlägga ett innovativt angreppssätt och att etablera sätt att bedriva innovationsarbete utifrån eSams gemensamma prioriteringar.

Innovationsgruppen kommer under året att undersöka intresse och möjlighet att utöka det befintliga erfarenhetsutbytet till samtliga medlemmar. Gruppens arbete med att ta fram stöd till medlemmarna om innovation inom organisationen fortsätter också och går in i en mer produktiv fas för att etablera och kommunicera ett mer handfast stöd till medlemmarna. Gruppen samarbetar löpande med relevanta parter, till exempel ESV, Vinnova samt tankesmedjan Praktikforskarna. Utöver att stärka de enskilda medlemmarnas förmåga till ett innovativt angreppssätt, kommer eSams medlemmar även att testa ett innovativt arbetssätt kopplat till nya livshändelser.

Under året genomförs även en pilot för att skapa goda förutsättningar för innovation i samverkan, i relation till policyutveckling. Piloten utgår från resultatet från Kronofogdens hackaton och syftar till att skapa ett utforskande uppdrag som innefattar frågor kring verksamhet, säkerhet, it-lösningar och policyfrågor.

Erfarenheterna från Kronofogdens hackaton generellt, kommer också att omhändertas som ett bra exempel på hur innovation i samverkan kan genomföras. Resultaten från de förslag som presenterades kommer tas om hand för att undersöka hur eSams medlemmar kan gå till ett genomförande.

3 Organisation och resurser för genomförande

eSams verksamhet bedrivs av medlemmarna, genom programmets olika grupper. I de flesta grupperna erbjuds varje medlem en plats och medlemmarna bemannar efter behov och möjlighet. Gruppernas deltagare lyfter aktuella frågor och om det finns likartade behov kan medlemmarna initiera ett gemensamt arbete. Medlemmarna bedömer själva om de vill delta i en aktivitet och i så fall på vilket sätt.

Utöver de fasta grupperna startas tillfälliga grupper för att driva olika aktiviteter. De grupperna är vanligen tvärfunktionella, det vill säga består av olika kompetenser. Det är med stöd av såväl fasta som tillfälliga grupperingar som planens aktiviteter genomförs.

eSams organisation.

Genomförandet av aktiviteterna är avhängigt av medlemmarnas möjligheter att bidra med resurser för arbetet och att prioritera samverkan. eSam består idag av många medlemmar, vilket borde möjliggöra god tillgång till resurser. I vissa situationer finns också en möjlighet att ta in externt stöd för arbetet.

eSams arbete administreras av ett kansli för vilket Pensionsmyndigheten är vårdmyndighet. Kansliet består av sex personer: en kanslichef samt fem experter inom olika områden. Kansliets funktion är driva den löpande verksamheten och hålla ihop helheten genom att samordna, möjliggöra och underlätta samverkan.

För att driva det gemensamma arbetet och få tillgång till den samlade kompetensen som eSams medlemmar utgör, betalar varje medlem en avgift varje år. Intäkterna används för löner till kansliet samt eSams omkostnader.

eSam har tre roller: vägledaren, genomföraren och pådrivaren. Vilken roll som blir aktuell, beror på uppgift och behov. Vägledande arbete syftar till att analysera och ta fram lösningar i gemensamma frågor som medlemmar lyft och som annars varje myndighet i nätverket, var för sig skulle ägnat resurser åt att lösa. Genomförarrollen syftar till att gemensamt utveckla och implementera verksamhetsnära och kundnära lösningar med utgångspunkt i livshändelseperspektivet. Den pådrivande rollen möjliggör för eSams medlemmar att gå samman för att driva en fråga i syfte att förändra något som hindrar effektiv digitalisering.

eSam är ett medlemsdrivet program för samverkan mellan myndigheter för att underlätta och påskynda digitaliseringen inom det offentliga. eSam bildades 2015 som en frivillig fortsättning på E-delegationen. En viktig uppgift för eSam är att ta fram stöd och vägledningar som ger förutsättningar för att öka den digitala samverkan inom offentlig förvaltning.

Alla stöddokument finns på esamverka.se

I eSam ingår Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Boverket, Centrala Studiestödsnämnden, Domstolsverket, eHälsomyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Havs- och vattenmyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Jordbruksverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, Länsstyrelserna, Migrationsverket, Naturvårdsverket, Patent- och Registreringsverket, Pensionsmyndigheten, Riksarkivet, Rättsmedicinalverket, Sida, Skatteverket, Skolverket, Statens institutionsstyrelse, Statens servicecenter, Statens tjänstepensionsverk, Statistiska centralbyrån, Tillväxtverket, Trafikverket, Transportstyrelsen, Tullverket och Universitets- och högskolerådet (juni 2022)

Bilaga 1

Aktiviteter som kan genomföras i mån av resurser

I framtagandet av planen med aktiviteter för verksamhetsåret 2022/23 har eSams medlemmar identifierat behov och förslag till gemensamma aktiviteter. De aktiviteter som har bedömts vara prioriterade utgör den samlade planen för verksamhetsåret. Därutöver finns ytterligare behov och förslag till aktiviteter, vilka bedöms ha en koppling till eSams mål men som inte har prioriterats just nu. I mån av resurser kan även dessa aktiviteter utföras av en grupp intresserade medlemmar, antingen inom ramen för årets plan eller längre fram, när möjlighet ges.

Dessa aktiviteter redovisas nedan, sorterade under det huvudsakliga målet som respektive arbete antas bidra mest till.

Innehållsförteckning

1	Att skapa kundnytta.....	3
1.1	Gemensamt kundmöte för privatpersoner.....	3
1.2	Utveckla metod och processer för livshändelsearbetet	3
1.3	Gemensamma fullmaktsmallar.....	3
1.4	Förvaltningsöverenskommelser	4
2	Att arbeta datadrivet.....	5
2.1	Analysverksamheter.....	5
2.2	Data som kärnprocess	5
3	Att effektivisera verksamheterna	6
3.1	Kriskommunikation.....	6
3.2	Appgranskning eller certifiering av appar.....	6
3.3	Digitala signaturer	6
3.4	Gemensamt kravbibliotek.....	6
3.5	Yttrandehantering mellan organisationer	7
3.6	Användande av byggblock från ENA	7
4	Att driva den digitala transformationen	8
4.1	Kompetensförsörjning	8

1 Att skapa kundnytta

Mål 1: Vi förenklar myndighetskontakter och skapar kundnytta genom att utveckla säkra och robusta digitala lösningar i samverkan.

Medlemmarna i eSam utvecklar säkra digitala lösningar som utgår från och skapar nytta för privatpersoner, företagen eller samhället i stort.

1.1 Gemensamt kundmöte för privatpersoner

När offentlig verksamhet erbjuder digital service utifrån en specifik omständighet (livshändelse), skapas möjligheter för mottagaren av tjänsten att på ett samlat sätt lösa sina behov och samtidigt uppfylla sina skyldigheter. Mottagaren – t.ex. en privatperson – når vanligen tjänsten via ett kundmöte, exempel på sådana är *verksam.se* och *1177.se*. Att erbjuda gemensamma kundmöten som möter mottagarens hela behov ökar sannolikt förtroendet för digitala tjänster inom offentlig verksamhet och bidrar till att det både blir tydligt och enhetligt. Samtidigt uppstår en mängd frågeställningar när flera livshändelser görs tillgängliga via ett gemensamt kundmöte. *Verksam.se* är idag den tydliga ingång som företag använder för offentliga tjänster. Motsvarande saknas för privatpersoner. eSams analyserar konsekvenserna av ett gemensamt kundmöte för privatpersoner, i syfte att identifiera en gemensam riktning för eSams medlemmar i det fortsatta arbetet med livshändelser.

1.2 Utveckla metod och processer för livshändelsearbetet

Arbetsprocessen för att stödja utvecklingsforums arbete med utveckling och att identifiera och föreslå livshändelser och initiativ, behöver stärkas. eSams medlemmar ska utveckla beskrivningen av företagens, personernas och/eller verksamheternas behov kopplat till de livshändelser som föreslås att prioriteras. Medlemmarna ska också identifiera möjligheter, utmaningar och hinder för de livshändelser som föreslås.

1.3 Gemensamma fullmaktsmallar

Idag har organisationer olika mallar för fullmakter. Hanteringen kan effektivieras genom att konsolidera mallar utifrån ett livshändelseperspektiv, vilket i förlängningen förenklar för målgrupperna. eSams medlemmar ser över möjligheterna för ett sådant arbete samt stämmer av identifierade behov och förslag med pågående arbete inom rörande fullmakter inom *Mina ombud*.

1.4 Förvaltningsöverenskommelser

Inom ramen för ett gemensamt utvecklingsarbete gör deltagande aktörer överenskommelser för hur samverkan ska fungera. Det finns idag olika typer av överenskommelser och arbetet skulle kunna effektiviseras genom att samordna dessa. eSams medlemmar ser på hur överenskommelser för samverkan hanteras inom den enskilda aktörens organisation och hur vidareutveckling samt förvaltning kan prioriteras och följs upp i den egna verksamheten. Arbetet fokuserar på erfarenhetsutbyten för att hitta bra exempel som kan vara till stöd för andra aktörer.

2 Att arbeta datadrivet

Mål 2: Vi delar kunskap och information mellan varandra, för att kunna arbeta på ett datadrivet sätt.

Medlemmarna hanterar och använder data som en strategisk resurs. Det bidrar till att förbättra såväl arbetet med att organisera och bedriva verksamheten, som uppföljning av regelverk och tjänster.

2.1 Analysverksamheter

Ett verksamhetsområde där ett datadrivet arbetssätt ger särskild verksamhetsnytta och som berör flera medlemmar, är analysverksamhet. Här uppstår olika frågor om exempelvis lagring av stora datamängder, hur man ska arbeta för att bibehålla kvalitet på data såväl som användandet av interna och externa data. Förutom SCB's samverkan med statistikansvariga myndigheter saknas etablerade nätverk eller annan strukturerad samverkan mellan analysverksamheter för den här typen av frågor. eSams medlemmar föreslår därför en sådan samverkan.

2.2 Data som kärnprocess

En förutsättning för att arbeta datadrivet är att man har beskrivit hur data rent konkret blir till en del av kärnverksamheten och att det hanteras som den tillgång det är, samt att ledningen ser det som en naturlig del av verksamheten. Aktiviteten handlar om att facilitera erfarenhetsutbyten för medlemmarna med utgångspunkt från medlemmars egna exempel.

3 Att effektivisera verksamheterna

Mål 3: Vi utvecklar, återanvänder och nyttjar såväl digital teknik som gemensamma resurser för att effektivisera verksamheterna.

3.1 Kriskommunikation

Hur är vi effektiva i vår kommunikation med människor i samhället, i händelse av en krissituation? eSams medlemmar har samverkat för att planera och genomföra kriskommunikation under både pandemin och det pågående kriget i Ukraina. Det finns mycket erfarenheter att ta lärdom av som eSams medlemmar vill dela med varandra under året. Möjliga leveranser kan bli effektiva och gemensamma arbetssätt, att hitta kluster av myndigheter med intilliggande verksamhet och gemensamma tjänster eller kanaler. Syftet är att stärka förmågan hos den enskilda myndigheten och att komma fram till hur vi kan samverka på bästa sätt när vi står inför olika typer av samhällskriser.

3.2 Appgranskning eller certifiering av appar

Anställda använder appar i mobila enheter, telefoner och paddor för att kunna bedriva sitt arbete. Det är förenat med risk för dataläckage till tredjeland eller andra intressenter i samband med att apparna används, i form av apparnas möjlighet att samla in olika typer av användarinformation. Frågan är aktuell hos flera av eSams medlemmar och arbetet kan med fördel samordnas. Ett möjligt genomförande är att med gemensamma resurser, genomföra granskning av appar som myndigheternas personal har behov av i sin verksamhet. Det är också möjligt med en gemensam kravställning för hur apparna ska fungera avseende exempelvis datatainsamling i den mobila enheten. eSams medlemmar undersöker hur ett gemensamt arbete bäst kan göras.

3.3 Digitala signaturer

Hantering av digitala signaturer är centralt för eSams medlemmar. Vid införande av digitala signaturer i en myndighet uppstår ett antal frågor som rör verksamhetens hantering, säkerhet, långtidslagring, vad som anses vara en godtagbar digital signatur i olika situationer m.m. Frågorna behöver hanteras tvärfunktionellt.

3.4 Gemensamt kravbibliotek

Frågan om att ta fram ett kravbibliotek utifrån kvalitetskrav är aktuell hos flera myndigheter, t.ex. Skolverket, Skatteverket och Statens Servicecenter. Ett kravbibliotek

är en standardiserad uppsättning krav som kan användas i organisationens utvecklingsverksamhet. I förflyttningen mot agil utveckling underlättar ett gemensamt kravbibliotek avsevärt. En del av de krav som en enskild myndighet ställer i sin utvecklingsverksamhet, är samma för myndigheterna medan en del är verksamhets- eller aktivitetsspecifik. eSams medlemmar vill undersöka om det går att skapa ett gemensamt kravbibliotek medlemmarna emellan, för att effektivisera hanteringen. Arbetet behöver innefatta frågor kring hur ett kravbibliotek underhålls och vilka verktyg som bör användas för att skapa en effektiv och tillgänglig kravhantering. Arbetet har kopplingar till kravställningen i arbetet med molnfrågan samt upphandlingsfrågorna inom den juridiska gruppen. Detta ska omhändertas i arbetet.

3.5 Yttrandehantering mellan organisationer

eSams medlemmar vill utreda om det går att skapa en verksamhetsmässig och teknisk gemensam lösning för hur yttranden mellan organisationer hanteras på ett standardiserat sätt. Detta avser situationer där ett ärende startar hos en myndighet och där andra myndigheter behöver yttra sig under ärendets gång. Det finns en relation till remisshantering eller synpunktshantering mellan myndigheter i allmänhet.

3.6 Användande av byggblock från ENA

Framväxten av byggblocken inom ENA är en central möjliggörare för den fortsatta digitaliseringen. I takt med att fler byggblock utvecklas, vill eSams medlemmar samverka för att ta reda på dels hur byggblocken kan användas, dels hur de kan nyttjas i förhållande till den egna verksamheten och it-miljön. Vi bör följa arbetet med ENA under verksamhetsåret för att ta reda på hur eSams medlemmar kan stödja arbetet och nyttja det som tas fram på bästa sätt. Under våren kommer Tillväxtverket att dela med sig av sitt arbete med att undersöka hur olika byggblock relaterar till andra förmågor på resursnivå (i en BMC).

4 Att driva den digitala transformationen

Mål 4: Vi utgår från en gemensam riktning för en säker digital transformation.

4.1 Kompetensförsörjning

För att säkerställa framdrift i den digitala transformationen behöver vi kompetenser inom bland annat digitalisering, it-juridik, innovation, säkerhet och verksamhetsutveckling. Sannolikt är det hybridroller, jämfört med hur kompetenserna ser ut idag. eSam gör ett utforskande arbete för att identifiera om det finns gemensamma frågor att arbeta med, i syfte att stärka kompetensförsörjningen gemensamt i den digitala transformationen. Arbetet gör initialt i form av erfarenhetsutbyte och gemensam behovsdiskussion.